

Gida didaktikoa

Proposamen didaktiko hau bigarren hezkuntzako ikasleentzat da. Jarduerak erabilgarriak izan daitezke herritartasunari, giza eta gizarte-eskubideei, etikari, tutoretzari eta abarri buruz jardutean, edota gaian interesa duen edozein irakaslerentzat. Proposamen honen asmoa gure gizarteko kontsumo-ereduei buruz hausnartzea da, eta gure kontsumoak ingurumenean eta gizartea dituen ondorioak aztertzea.

EGILEAK: GEMMA BELLO, MIREIA CLAVEROL, MARGA FLORENSA, LAURA MARTÍ, CARMÉ PI, FERRAN POLO ETA MARÍA RICO.

1. jarduera: Irudiak irakurtzea

Helburuak: gure kontsumoari buruzko eztabaida sortzea, eta gure kontsumo-ereduei buruz hausnartzea.

Orientazioak: hiru argazkien azterketarekin hausnarketa hasi nahi dugu gure gizartean nagusi diren kontsumo-ereduen gainean. Hiru irudiek gure ingurunean gehiegizko kontsumoaren adibideak adierazten laguntzen dute: Gabonak eta energia-gastua; elikagaien, oparien, eta abarren gehiegizko kontsumoa; gailu elektronikoen kontsumoa (hala nola mugikorrak, denbora-tarte laburrean zaharkituta geratzen direnak, nahiz eta funtzionalitate gehienak ez ditugun erabiltzen); eta beharrezkoak diren objektuak kontsumo-produktu bat gehiago bihurtzea (adibidez, betaurrekoak). Galdera ireki horiekin kontsumismoaren gaia aurkeztu nahi dugu. Telefono mugikorrek, nahiz bestelako tresna teknologikoei, oso ondo adierazten dute behar ez den kontsumoa eta kontsumo ez-arduratsua, batez ere adin-tarte horretan. Ideia da, taldearen erantzunak oinarri hartuta, interesa gure kontsumitze-moduetara eramatea. Gure araberakoa izango da galdera berriak egitea zehaztasun handiagoa lortzeko, aurretik dituzten ideiak azalartzea eta berriro eraiki behar diren kontzeptu eta estereotipoak identifikatzea.

2. jarduera: Gabonak badatoz...

Helburuak: gure inguruneak kontsumoan duen eragina erakustea. Familia-kontsumoaren gainean dugun eraginari buruz hausnartzea.

Orientazioak: gure ikasleak kontsumitzaile zuzenak ez izan arren (edo kontsumitzaile txikiagoak izan arren), eragin handiko faktoreak dira familiaren kontsumoan. Beharrak eta nahiak fabrikatzaileek sortzen dituzten arren (produktuen aurrekontuen zati handi bat jasotzen duen publizitatea oinarri), guztiok horren bozeramaile gisa funtzionatzen dugu, eta hainbat produktu berariaz "gomendatzen" ditugu, edota kontsumoan oinarritutako bizi-estiloa indartzen dugu. Jarduera hori oinarri hartuta, modu kritikoan azter dezakegu kontsumitzaile zuzen edo zeharkako kontsumitzaile gisa dugun esperientzia.

3. jarduera: Eduki edo ez eduki

Helburuak: ditugun eta erabiltzen ez ditugun (edota behar baino askoz gutxiago erabiltzen ditugun) gauzen kantitatea erakustea. Ahalegin kolektiboa egitea beharrezko gauzak lehenesteko eta bereizteko, halakoak ez direnetatik.

Orientazioak: lehenik eta behin, nabarmendu behar da pilatzen ditugun gauzen kantitate izugarria, eta zeinen gutxi erabiltzen ditugun

horietako asko. Halaber, aztertu behar dugu zer gauza lehenetsi diren eta zer gauzek duten interes gutxiago. Zer irizpide erabili dira gordetzen eta alde batera uzten diren objektuak aukeratzeko orduan? Zerrenda komuneko gauza guztiak ezin ditugunez aztertu, interesgarria da hainbat objektutan arreta jartzea eta galdetzea zergatik bota ditugun. Halaber, taldean erabaki daiteke zer egin gordetzen ez ditugun gauzekin..

4. jarduera: Gabon zorionekoak

Helburuak: gure kontsumoak ingurumenean duen eraginari buruz hausnartzea, Gabonak adibidetzat hartuta.

Orientazioak: Gabonak gehien kontsumitzen den urteko aldia dira. Gaur egun Gabonak ospatzen diren modua dela medio, opariak emateak eta jasotzeak, biltzeak, eta abarrek lehen zuen zentzu pixka bat galdu du. Ados gaude opariak fantasia direla, opariak irekitzearen ilusioa eta misterioa funtsezkoak direla opariak jasotzeak eragiten digun emozioan. Ados gaude besterik gabe emandako opariei ez dutela betetzen Gabonetako magia. Baina, pentsatu duzue zein den tradizio horri eustearen kostua ingurumenaren, ekonomiaren eta gizartearen aldetik? Noiz arte jasango dugu urtez urte ikusten dugun egoera hori? Jarduera honekin Gabonetako gehiegizko kontsumoak ingurumenean duen eragina nabarmendu nahi dugu. Horretarako, hiru jarduera proposatu ditugu: sarrera, aldi horretan pizten diren kontsumo-motak aztertzeko; bilgarrietan egindako gastua aztertzea; eta ildo bereko irudiak irakurtzea.

5. jarduera: Elektronika berdea

Helburuak: telefono mugikorren eta elektronikako marka ezagunenetako batzuek ingurumenarekiko nola jokatzten duten aztertzea.

Orientazioak: jarduera honekin gure kontsumoaren ingurumen-inpaktuaren gainean lan egiten jarraituko dugu. Mugikorrak eta aisiarako elektronika bigarren hezkuntzako ikasleen kontsumoko produktu gogokoenetakoak dira. Horregatik, jarduera hau erabilgarria izan daiteke kontsumo arduratsuko ingurumen-irizpideak sartzeko eztabaidan. Jarduerak taldean lantzea proposatzen du Greenpeaceen Elektronikoen ranking berdea izeneko txosteneko informazioa laburbiltzen duen taula. Taula 2007ko martxoko txosteneko informazioari dagokio, baina eguneratze berriak kontsulta daitezke www.greenpeace.org/espana/campaigns/t-xicos/electr-nicos-alta-tecnolog-a/ranking-verde-de-electr-nicos web gunean. Kimikaren edo Natura-zientzien arloekin lantzea proposatzen da PVC, BRF (sugar-atzeratzaile bromatuak) eta antzeko materialei dagokien edukia, eta horiek pertsonen osasunean dituzten ondorioak.

6. jarduera: Mugikorren aurpegi ezkutua

Helburuak: gure kontsumoak beste herrialde batzuetan eragiten dituen ondorioak erakustea. Herrialde horietan bizi duten egoera zein den eta dirua zertan inbertitzen den azaltzea. Mugikorrak fabrikatzen dituzten enpresen rola erakustea.

Orientazioak: lehengaiak erauzteak ondorio negatiboak ditu biztanleriarentzako, eta erakutsi behar da gobernuek nola inbertitzen dituzten irabazi horiek. Halaber, nabarmendu behar da telefono horiek fabrikatzen dituzten enpresek zer rol duten. Gai hori oinarritzat hartuta, nazioarteko merkataritza aipa daiteke: nola ezartzen dira prezioak, kontrabandoa, eta abar. Kontsumitzaile gisa dugun rolak ere garrantzi handia izan behar du jardueraren baitan eta, ondorioz, egiten dugun mugikor-kontsumoari buruzko hausnarketa sustatzea proposatzen dugu. Zenbat denboratik behin aldatzen ditugu mugikorrak? Bat baino gehiago dugu? Zer egin dezakegu hain sarri ez aldatzeko? Jarduera amaitzeko, informazio-dossierreko Mugikor baten prezioa taula irakurtzea proposatzen da.

7. jarduera: Jostailu garestiak... oso garestiak

Helburuak: gure kontsumoak beste herrialde batzuetan eragiten dituen ondorioak erakustea. Gure kontsumo-produktuak ekoizten dituzten langileen lan-baldintzak agerian uztea, batez ere emakumeei dagokienez.

Orientazioak: jarduera honekin gure kontsumoaren gizarte-ondorioak lantzen jarraitzen dugu. Adibidetzat, Gabonetako produktu nagusitzat

jo daitezkeen jostailuak ekoizten dituzten emakume txinatarretako batzuen lan-baldintzak aipatzen dira. Bukaeran ageri diren ulermeneko galderen asmoa hau da: lehenik eta behin, baldintza horietan lan egiten duten pertsonen egoerari buruz hausnartzea; ondoren, baldintza horiek sortzen dituzten kausak aztertzea. Azken kasu horretan nabarmendu behar da gobernuek eta legeek duten rola (aipatu kasuak gertatzea ahalbidetzen dute, eta ez dute laneko legeak bete daitezen behartzen), bai eta enpresen rola eta gure gehiegizko kontsumoaren presioa ere. Bidezko merkataritzako irizpideak irakurtzeak lagundu egin behar du erosketa arduratsurako irizpideak eztabaidan sar daitezen.

8. jarduera: Eta guk zer egin dezakegu?

Helburuak: kontsumoak ingurumenean eta gizartean duen eragina egiazki murrizteko orduan ikasleek eragiteko zer gaitasun duten jakitea, ekimen pertsonal eta kolektiboen bidez. Erraz ebaluatzeko moduko emaitza duen ekintza kolektiboa antolatzea.

Orientazioak: proposatutako jardueren helburua da ikasleen kontzientzia piztea, beti eragin dezakegula gure ingurunean. "Nik ezin dut ezer egin" etsipenezko jarreraren aurka egitea da, eguneroko errealitatetik esku hartzeko bideak eskainiz. Proposamenak zabalak direnez eta proposamen ugari dagoenez, gure taldearen profilera hobekien egokitzen dena aukeratu behar da. Ikasgelan proposamenak eztabaidatzea gomendatzen da, ezagut ditzaten eta banako gisa, familian eta abar aplikatu ditzaten. Dena den, komeni da egiten den jarduera engaiamendu kolektiboko jarduera izatea eta ondoko edo gertuko ingurunean eragin ikusgarria izatea.